

Nem halok meg, bizony élni fogok...

A Bét Orim Reform Zsidó Hitközségben a november immár harmadik éve a jótékonyági koncert hónapja. Az első két esztendő témái „Bánatból örömbé” és „Feljő a mi napunk is” voltak. 2014-ben, a hagyományt folytatva ismét egy optimista címet választottunk.

A Raj Tamás Akadémia és a Bibliaiskolánk keretében éppen a Zsoltárok könyvét tanulmányozzuk, ezért is érthető, hogy idei témánkat a 118. zsoltár 17. verse inspirálta: „Nem halok meg, bizony élni fogok”. A 118. zsoltár utolsó része annak a hat egymást követő gyönyörű bibliai költeménynek, amit a zsidó liturgiában a jól ismert Hálélnak, avagy a Hálaadás imájának nevezünk. Az emberi érzelmek egyik legfontosabb kinyilvánulása a hála. A modern héber nyelvben a hálát talán legjobban a „hákárát tov” kifejezés foglalja magába. Szó szerinti értelmezése annak a jónak a meglátása, amit más vagy mások tesznek velünk. A zsidó etika tanítása szerint fontos emlékeznünk azokra is, akik hosszú évekkkel ezelőtt segítettek nekünk. Már csak ezért is elfogadhatatlan az Amerikában már-már szólássá vált kérdés: „That’s all true, but what have you done for me lately? – Ez mind igaz, de mit tettél értem mostanság?”

Egy kedves amerikai kollégámtól hallottam a következő történetet Élijáhu Dessler rabbival kapcsolatban. Egyik tehetséges, de törtető, önhitt és önző tanítványa egy hosszú levelet írt mesterének, amiben tizennégy, sok kutatást és utánajárást igénylő kérdést tett fel tanítójának. Dessler pár nap elteltével válaszolt, és egy

kívétellel az összes kérdésre megadta a feleletet. A tanítvány válaszában azonban nem volt köszönet vagy elismerés, csak érdeklődés az egyetlen kifejejtett kérdéssel kapcsolatban. Dessler rabbi erőt vett magán, és dorgáló levél helyett őszinte, nyílt, tanító szándékú figyelmeztetést küldött. „Rögtön leveded kezdetén a hála szavai nélkül arra emlékeztetted, hogy elfelejtettem megválaszolni a tizennégy kérdés egyikét. Ezt szükségesnek találom megemlíteni, nem azért, mert igényt tartok a köszönetedre, hanem az irántad érzett szeretettől indítatva, nehogy olyan emberré váljál, aki nem tudja elismerni, ha valaki más jót cselekszik vele. Ha valaki ezt teszi embertársával szemben, akkor bizony nagy a valószínűsége, hogy Isten felé se tudja kifejezni őszinte háláját”.

Igazi élet csak azoknak adatik, akiknek szívében hála van. November 15-én, a Bét Orim jótékonyági koncertjének estéjén így hallgassuk a gyönyörű verseket és dalokat a kiváló színészek, énekesek és előadóművészek tolmácsolásában. A magyar zsidóság hetven évvel a Holokauszt pusztítása után és a több évtizedes, vallásokat sanyargató kommunista elnyomás ellenére is képes újjászületni és kibontakozni a 21. század beli magyar reformzsidóság formájában: „Nem halok meg, bizony élni fogok, hogy elbeszéljem az Örökkévaló tetteit. Hiszen megfenyített Isten, ám a halálnak mégsem adott át. Tárjátok ki nekem az igazság kapuit, hadd jöjjenek be rajtuk, hogy hálát adjak az Örökkévalónak. Ez a kapu az Örökkévalóé, az igazak jöjjenek be rajta. Hálát adok Neked, amiért meghallgattál, és megsegítettél engem...”

Szeretettel:
Feri

Jótekonysági koncert a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség javára

„Nem halok meg, bizony élni fogok!” (Zsoltárok 118:17)

I shall not die but live (Psalms 118:17)

לֹא אָמוּת כִּי־אֲחִיּוּ

Bevezetőt mond:
Dr. Raj Ferenc rabbi

BÁLINT HÁZ
Budapest, VI. Révay u. 16.
2014 november 15. (szombat)

17.00

Gerendás Péter
Somló Tamás Klein Judit Zsolnai Júlia
Samu-Pandzarisz Diána - Lamm Dávid
Herz Péter Garai Róbert
Masa Tamás - Masa Anita Jáger Bandi
Székelyhidi Hajnal

Belépő a helyszínen:
4.000 Ft
További adományok:
ezüst: 10.000 Ft
arany: 20.000 Ft

A Bét Orim Reform Zsidó Hitközség bankszámlaszáma:
10918001-00000057-01050006
Információ, regisztráció: bet-orim-koncert@hotmail.com
www.betorim.hu

Őszi ünnepek a Bét Orimban

Idén (5775) Jom Kipur (Tisri hó 10. napja) azaz az engesztelés napja október 4-én, péntek este kezdődött, egybeesve a Sabattal. Általában ezt tartják az év legszentebb ünnepnapjának (szombatok szombatja), amelyet az is mutat, hogy még ha szombatra is esik, emiatt nem teszik át másnapra a napnyugtától a következő napon a csillagok feljövételével bejejező kb. 25 órás böjtöt (más böjtnapok esetében ez szokásos).

Szombatok Szombatja

A Rosh HaShana-val azaz az újév első napjával kezdődő "félelmetes napok" (yamim noraim) lezárása.

A hagyomány szerint az Örökkévaló ebben az időszakban veszi számba minden ember jó és rossz cselekedeteit és dönt a következő év beli sorsukról. Rosh HaShana-kor az Örökkévaló három könyvet nyit meg: a jók, a gonoszak és a "közepesek" könyvét. Az első kettőt azonnal lepecsételik, de a harmadikba beírtaknak Yom Kippur végéig van lehetőségük a jók könyvébe

bepecsételteni. Erre utal a "gmar chatima tova" azaz jó bepecsételést kívánó hagyományos köszöntés.

Az ünnep liturgiájának legfontosabb elemei a Kol Nidré (azaz minden fogadalom; az általunk tett fogadalmak, ígérek semmissé nyilvánítása, ha nem volnánk képesek megtartatni őket); a Viduj

(ashamnu, bagadnu...) bűnöket megvalló ima - ez többször is szerepel a liturgiában; és a Mazkir, vagyis a halottakról való megemlékezés; illetve az ünnepet lezáró Neilá ima.

A szombat kimenetele után együtt törtük meg a böjtöt, és jókedvűen eszegettünk késő estébe nyúlóan.

Fejér-Szóka Áron

Szukkot – öröm és hála a szabadságért és a termésért

Idén ismét Maros Jutkáék kertjében állt a szukkoti sátor, amelyet ki- és betöltött a gyerekzsivaj, a felnőttek jókedvű beszélgetése, ahol kicsi és nagy mind rázta a lulávot, és mondta az áldást.

Szukkot (sátoros ünnep, szó szerint sátrak) négy nappal következik Yom Kippur után, idén október 8-ra esett. A Tórában említett három zárandókünp - shloshá regalim - egyike (a másik kettő Pészáh és Sávuoat).

Két fő vonatkozása az egyiptomi kivonulás utáni pusztai vándorlásra való emlékezés, és az ókori Izraelből eredő mezőgazdasági vonatkozása a betakarítás befejezése, az évi termésért való hálaadás. Mindkettő az isteni gondviselésről szól.

Az ünnep legfontosabb micváit a szabadban felállított szukkában/sátorban való "lakás" (általában egy étkezés idejéig), illetve a "négy növény" (arba haminim), azaz szukkoti csokor micvája: vagyis az etrog (citrusféle gyümölcs), luláv (pálmaág), a hádász (mirtusz) és az árává

vagyis fűzfaágból álló csokornak az óramutató járása szerint haladva a négy égtáj felé, valamint az ég és a föld felé való lengetése a szukkában.

Egyesek szerint a négy növény négyféle embertípust jelképez és egy csokorba való foglalásuk pedig az összetartozást jelképezi; illetve a csokor négy égtáj és az ég és föld felé való lengetése pedig az Örökévaló egész világmindenségben való jelenlétére emlékeztet.

F.-Sz. Áron

Szimchat Tora 5775

A talmudi bölcsek szerint vannak tettek, melyek gyümölcsét bár már életünkben is élvezhetjük, a legfőbb értékük az eljövendő világban tárul fel. A Tóra tanulása pedig mindezekkel felér (*Sabat 127a*).

Ahogy azt Raj Feri rabbi előadásából is megtudhattuk, azért tanuljuk a Tórát, hogy általa jobb emberekké váljunk. Hogy ki-ki a maga egyedi szikrájának fényével világítva járuljon hozzá a világ megjavításához, a Tikkun Olamhoz.

A Tóra tanulása ismét fordulópontjához ért. Szimchat Tora ünnepén a Vőlegény (*Chatan Tora*) kimondta a Tóra utolsó szavát (*Jiszraél*) mire a Menyasszony (*Kala Börésit*) felelt az elsővel (*Börésit*).

Mindannyiónkban együtt dobbant a Tóra első és utolsó betűjében lüktető szív (*leb*). Ez a teremtésünktől-fogantatásunktól fogva belénk ivódott ritmus dübörgött bennünk, mikor hagyományainkhoz híven körbe táncoltunk a Tórával.

Mikor újrakezdtük a Tóra tanulását, hagyományosan Sámuel próféta szavait idéztük közösen: Légy erős, erős és erősítsük egymást! (*Chazak, chazak, vonitchazak!*) Így legyen!

Ünnepünk a Tóra-tekercs(ek) ének és tánc keretében történő körbehordozásával fejeződött be; akit csak lehetett, megtiszteltünk vele, hogy vihette a Tórát

Burján Árpád

Látogatás a veszprémi hitközségnél

Október 19-én közösségünk egy csoportja látogatást tett Veszprémben a nagy múltú hitközség meghívására.

A 18. század első harmadában püspöki engedéllyel kezdett betelepülni a zsidóság Veszprémbé. 1750-ben alakult meg a hitközség. Az 1848/49-es szabadságharcban részt vett a veszprémi zsidóság, amint arról a temető sírkövei is tanúskodnak. A közösség a 19. század második felében élte fénykorát. Hochmuth Ábrahám, aki 30 évig volt a hitközség rabbija, a haladást képviselte, és a magyar zsidó iskolaügy lelkes előharcosa volt. Később részt vett a Budapesti Rabbiképző szervezésében és vezetésében. Ebben az időszakban épült az 1500 fő befogadására alkalmas zsinagóga is.

A 19. századi rabbinátus pecsétje

Sajnos, az épületet 1960-ban városrendezés ürügyén lebontották. A pusztítást csak egy kapu, Kis István veszprémi lakatosmester remekműve, élte túl. Ez a kapu a Dienes Attila Munkácsy-díjas szobrászművész tervei alapján készült, 2014 júniusában felavatott holokauszt emlékmű része lett.

A hitközség 1994-ben alakult újjá. A mostani szép, új imaház 2005-ben épült.

Vendéglátóink nagy szeretettel fogadták a Bét Orim küldöttségét, és érdeklődéssel várták Raj Ferenc rabbi előadását.

A szép számban megjelent közösség nevében Wittmann Zsuzsa hitközségi elnök üdvözölt bennünket

Feri tanítása előtt, hagyományainknak megfelelően, elmondtuk a Tóra tanulásra vonatkozó áldást. Majd egy régi, szép zsidó szokást követve a tanulást a holokauszt során meggyilkoltak emlékének szenteltük.

Feri mindenekelőtt megemlékezett azokról a nevezetes rabbikról, akik valaha Veszprémben tevékenykedtek. A teljesség igénye nélkül a leghíresebbek: Pillitz Chananel, Pillitz Joel, Fuchs Arje, Flesch Jozsef, Hochmuth Abraham, Kiss Arnold író, költő, műfordító, Hoffer Ármin, Kun Lajos es Komlós Otto.

Előadásában összefoglalta és kifejtette azokat az elveket, amelyek a 21. század zsidósága számára a legfontosabbak. Az alapfeladat a „tikkun olam” - a világ megjavítása. Elie Wiesel szerint a zsidóságnak nem az a célja, hogy a világot zsidóbbá tegye, hanem, hogy jobbá.

A Tóra világosan kimondja, hogy ha bajt látunk sohasem szabad közömbösnek maradnunk (lo tuchal lehitalém – Nem szabad elfordulnod Deut. 22:3). Hiszen hiába vannak a világon többen a jó emberek, ha a rosszak rosszasága erősebb.

A zsidóságban meg kell valósítani az univerzalizmus és a partikularizmus egyensúlyát. Nem szabad elfelejteni, hogy több út vezet Istenhez. Fontos, hogy keressük a testvéreinket.

Amikor eljött az ideje, havdala szertartással búcsúztattuk a szombatot, és kívántunk egymásnak jó hetet.

Házigazdáink gazdagon megvendégeltek minket, ezalatt alkalom nyílt rá, hogy közelebbről megismerjük egymást.

Az est végére kedves házigazdáinkat nagyon a szívünkbe zártuk. Örömmel állapítottuk meg, hogy testvéreink keresésének nagyszerű eseménye volt ez a találkozó. Kölcsönösen megállapítottuk, a sikeres kapcsolatfelvételt folytatni kell.

Brodsky Ildikó

Padlizsán-party – szombatbúcsúztatás

Orsi és Árpi látott vendégül minket egy kellemes szombat-búcsúztató partyra.

Beszélgünk a terveinkről, tennivalóinkról:

majd mindenki elpilledt

Az este hidegét egy kellemes kerti sütögetés enyhítette, ahol mérhetetlen mennyiségű padlizsánt sütöttünk és tisztítottunk meg. Mindenki kivette részét a munkából, ki a két kezével, ki a szájával.

Novemberi program-előzetes

Ha másképp nem jelezzük, akkor programjaink helyszíne a Bálint Ház első emeleti Macesz terme (1065 Budapest,. Révay utca. 16.).

November 3. hétfő 18:00 Raj Tamás Akadémia - A zsidóság eszmevilága a bibliai Zsoltárok könyve értelmezésének tükrében
November 4. kedd 18:00 Modern kihívások – reform zsidó válaszok: Hagyomány és változás a kortárs progresszív responsa-irodalom tükrében
November 7. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat Raj Ferenc kiselőadásával
November 10. hétfő 18:00 00 Raj Tamás Akadémia - A zsidóság eszmevilága a bibliai Zsoltárok könyve értelmezésének tükrében
November 11. kedd 18:00 Modern kihívások – reform zsidó válaszok: Hagyomány és változás a kortárs progresszív responsa-irodalom tükrében
November 14. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat Raj Ferenc kiselőadásával
November 15. szombat 10:00 Sáhárit Istentisztelet keretében Bát Micva 17:00 Jótékonyági koncert a Bét Orim Reform Zsidó Hitközség javára
November 17. hétfő 18:00 Raj Tamás Akadémia - A zsidóság eszmevilága a bibliai Zsoltárok könyve értelmezésének tükrében
November 18. kedd 18:00 Modern kihívások – reform zsidó válaszok: Hagyomány és változás a kortárs progresszív responsa-irodalom tükrében
November 21. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat Raj Ferenc kiselőadásával
November .24 kedd 18:00 Bevezetés a judaizmusba tanfolyam
November 25. kedd 18:00 Modern kihívások – reform zsidó válaszok: Hagyomány és változás a kortárs progresszív responsa-irodalom tükrében
November 28. péntek 17:30 Bevezetés a liturgiába 18:30 Kabbalat Sabbat Raj Ferenc kiselőadásával
November 29. szombat 10:00 Sáhárit Istentisztelet keretében Bár Micva

Szeretettel várunk minden érdeklődőt rendezvényeinken!